

Σύνταξη γνωματεύσεων. Ποιες οι ευθύνες.

Έλενα Παπαευαγγέλου
Δικηγόρος

Είναι μία ιατρική πράξη.

Άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 3418/2005 «ΚΩΔΙΚΑΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ»:

« 3. Στην έννοια της ιατρικής πράξης περιλαμβάνονται και η συνταγογράφηση, η εντολή για διενέργεια πάσης φύσεως παρακλινικών εξετάσεων, η έκδοση ιατρικών πιστοποιητικών και βεβαιώσεων και η γενική συμβουλευτική υποστήριξη του ασθενή.»

Η έκδοση ιατρικών πιστοποιητικών, γνωματεύσεων και συνταγών δεν ανήκει μεν στον σκληρό πυρήνα της ιατρικής συνδρομής που αποσκοπεί στη διάγνωση, θεραπεία και αποκατάσταση της υγείας του ανθρώπου (άρθρ. 1 παρ. 1 ΚΙΔ) περιλαμβάνεται, πάντως, στην έννοια της ιατρικής πράξης (άρθρ. 1 παρ. 3 ΚΙΔ) και ως υποβοηθητική του ιατρικού έργου ανήκει στα ευρύτερα επαγγελματικά καθήκοντα του ιατρού, την εκπλήρωση των οποίων δεν μπορεί να αρνηθεί για λόγους άσχετους με την επιστημονική του επάρκεια σύμφωνα με το άρθρ. 9 παρ. 2 ΚΙΔ.

[παρακολουθηματική ιατρική πράξη]

Άρθρο 5 του ν. 3418/2005 - «ΚΩΔΙΚΑΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ»

Ιατρικά πιστοποιητικά και ιατρικές γνωματεύσεις

1. Τα ιατρικά πιστοποιητικά και οι ιατρικές γνωματεύσεις, καθώς και οι ιατρικές συνταγές που εκδίδονται κατά τους νόμιμους τύπους, έχουν το ίδιο κύρος και την ίδια νομική ισχύ ως προς τις νόμιμες χρήσεις και ενώπιον όλων των αρχών και υπηρεσιών, ανεξάρτητα από το αν εκδίδονται από ιατρούς που υπηρετούν σε Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. ή ιδιώτες ιατρούς. **Σε κάθε περίπτωση, τα εκδιδόμενα πιστοποιητικά και οι εκδιδόμενες γνωματεύσεις αφορούν αποκλειστικά στο γνωστικό αντικείμενο της ειδικότητας κάθε ιατρού.**

2. Ο ιατρός οφείλει, όταν συντάσσει πόσης φύσεως ιατρικά πιστοποιητικά ή γνωματεύσεις, να **αναφέρει το σκοπό** για τον οποίο προορίζονται, καθώς και **το όνομα του λήπτη του πιστοποιητικού.**

3. Τα ιατρικά πιστοποιητικά και οι ιατρικές γνωματεύσεις εκδίδονται μετά από προηγούμενη γραπτή ή προφορική αίτηση του προσώπου στο οποίο αφορούν ή, κατ' εξαίρεση, τρίτου προσώπου που έχει έννομο συμφέρον και το αποδεικνύει, καθώς και όταν αυτό ρητά προβλέπεται στο νόμο. Ειδικά τα ιατρικά πιστοποιητικά που αφορούν στην παρούσα κατάσταση του ασθενούς προϋποθέτουν την προηγούμενη εξέταση του ασθενούς. **Η έκδοση αναληθών ιατρικών πιστοποιητικών συνιστά πειθαρχικό και ποινικό αδίκημα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ιδιώτες ιατροί που εκδίδουν ιατρικά πιστοποιητικά ή μετέχουν σε επιτροπές που τα εκδίδουν, θεωρούνται υπάλληλοι κατά την έννοια που έχει ο όρος στον Ποινικό Κώδικα.**

4. Τα πάσης φύσεως ιατρικά πιστοποιητικά ή ιατρικές γνωματεύσεις παραδίδονται σε αυτόν που παραδεκτά το ζήτησε ή σε τρίτο πρόσωπο, που έχει εξουσιοδοτηθεί ειδικά από τον αιτούντα.

Ιατρικό Πιστοποιητικό είναι η έγγραφη διαπίστωση κατάστασης ή γεγονότος αναγόμενου στην ιατρική αρμοδιότητα του ιατρού που το χορηγεί.

Η βασική διαφορά είναι ότι ενώ στην ιατρική βεβαίωση (πιστοποιητικό) βεβαιώνονται πραγματικά περιστατικά και επιστημονικά ευρήματα, στην ιατρική γνωμάτευση αποτυπώνεται εγγράφως η υποκειμενική κρίση σχετικά με την κατάσταση της υγείας του ασθενούς και τη διάγνωση πιθανής ασθένειας ή και πιθανή πρόγνωση.

Προσοχή όμως και μία ιατρική γνωμάτευση μπορεί να συνιστά κατά μέρος ιατρική βεβαίωση.

Μερικές επισημάνσεις :

- Για την εγκυρότητά του το έγγραφο θα πρέπει να έχει ημερομηνία, υπογραφή και σφραγίδα.
- Υποχρεωτική η αναφορά στο σκοπό και το λήπτη (όχι «για κάθε νόμιμη χρήση»).
- Αυτονόητη η επιταγή της αλήθειας του περιεχομένου των ιατρικών πιστοποιητικών και των γνωματεύσεων.
- Δεν θα πρέπει το περιεχόμενο του πιστοποιητικού ή της γνωμάτευσης να εκφεύγει του γνωστικού αντικειμένου της ειδικότητας.

Ποινική Ευθύνη

Στη διάταξη του άρθρου 221 ΠΚ ορίζεται ότι «Γιατροί, οδοντίατροι, κτηνίατροι, φαρμακοποιοί, χημικοί και μαίες που εν γνώσει εκδίδουν **ψευδείς πιστοποιήσεις**, οι οποίες προορίζονται να παρέχουν πίστη σε δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή σε μία ασφαλιστική επιχείρηση ή που μπορούν να ζημιώσουν έννομα και ουσιώδη συμφέροντα άλλου προσώπου τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή. Αν οι ψευδείς αυτές πιστοποιήσεις προορίζονται για δικαστική χρήση, αυτοί που τις εκδίδουν τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή με στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 63 αριθμ. 1 ως και με απαγόρευση ασκήσεως του επαγγέλματος τους για χρονικό διάστημα από ένα μήνα μέχρι έξι μήνες.»

Σύμφωνα με τα κρατούντα στη θεωρία και τη νομολογία, για την πλήρωση της αντικειμενικής και υποκειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος απαιτείται όπως υπάρχει από μέρους του γιατρού πρόθεση να βεβαιώσει ή να πιστοποιήσει γεγονός ψευδές εν γνώσει του ότι το βεβαιούμενο σε αυτό πραγματικό περιστατικό είναι ψευδές, και τούτο προκειμένου να παράσχει πίστη σε δημόσια αρχή.

Το αξιόποινο περιορίζεται μόνο στην περίπτωση που το ψεύδος αφορά πραγματικά περιστατικά (γεγονότα) και όχι κρίση ή γνώμη γιατί η τελευταία είναι ορθή ή εσφαλμένη και όχι αληθής ή ψευδής.

- Οι γιατροί, ακόμη και ιδιώτες, όταν συντάσσουν γνωματεύσεις θεωρούνται υπάλληλοι κατά την έννοια που έχει ο όρος στον Ποινικό Κώδικα υπέχουν ευθύνη και κατ' άρθρο 259 ΠΚ (Παράβαση καθήκοντος).
- Παράβαση καθήκοντος μπορεί να θεωρηθεί και η άρνηση έκδοσης ιατρικού πιστοποιητικού.
- **Ιατρική πιστοποίηση που εκδίδεται από ιατρό απασχολούμενο στο δημόσιο αποτελεί δημόσιο έγγραφο και έχει αυξημένη αποδεικτική δύναμη.**
- Αυτονόητη και η **αστική ευθύνη** του ιατρού έναντι του ζημιωθέντος από την έκδοση ψευδούς ιατρικής βεβαίωσης, έναντι του ζημιωθέντος σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού κώδικα
- Πειθαρχική ευθύνη γιατρού του ΕΣΥ .

ΑΠ 1734/2016: Δωροδοκία - Δημόσιος υπάλληλος - Ψευδής βεβαίωση - Απόπειρα - Απάτη. Είναι ορθή και αιτιολογημένη η καταδικαστική απόφαση για δωροληψία υπαλλήλου, ψευδή βεβαίωση και άμεση συνέργεια σε απόπειρα απάτης. Ο κατηγορούμενος, ιατρός ΙΚΑ, έλαβε από ασφαλισμένο αλλοδαπό, δια μέσου άλλου ατόμου, το οποίο τον επισκέφθηκε στην υπηρεσία του, χρηματικό ποσό, προκειμένου να προβεί σε ενέργεια που αντίκειται στα καθήκοντά του και συγκεκριμένα να **εκδώσει ιατρική γνωμάτευση, στην οποία να βεβαιώνει ότι ο ως άνω ασφαλισμένος, ο οποίος εργαζόταν ως οικοδόμος, ήταν ανίκανος για εργασία για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών.** Ο κατηγορούμενος γνώριζε ότι η βεβαίωση αυτή θα χρησιμοποιούνταν για τη χορήγηση στον ασφαλισμένο επιδόματος ασθενείας.

ΣτΕ 913/2012: Ιατροί ΕΣΥ και πειθαρχικά παραπτώματα. Εξουσίες του ΣτΕ κατά την εκδίκαση υπαλληλικής προσφυγής και λόγοι που είναι αλυσιτελείς. Ο προσφεύγων διέπραξε το πειθαρχικό παράπτωμα της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς ή ανάξιας για υπάλληλο διαγωγής εντός ή εκτός υπηρεσίας, διότι ως Πρόεδρος Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής δέχθηκε και ενέκρινε ιατρική γνωμάτευση, που τον έκρινε ανάπηρο άνω του 67% και είναι ορθά του **επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης**. Απορρίπτεται η προσφυγή.

ΔΕΦΑΘ 2354/2012: Πειθαρχικά παραπτώματα δημοσίων υπαλλήλων. Ιατρός, ο οποίος δέχτηκε και **ενέκρινε, υπό την ιδιότητά του ως μέλος Πρωτοβάθμιας Επιτροπής, Ιατρικές Γνωματεύσεις, οι οποίες αναγράφουν παθήσεις ειδικότητας διαφόρου της ειδικότητας του ιατρού που τις εξέδωσε,** φέρουσες ανύπαρκτη αιτιολογία της παθήσεως ή αόριστη ένδειξη αυτής. Κρίση ότι υπέπεσε στο πειθαρχικό παράπτωμα της αμέλειας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του και ορθώς του επιβλήθηκε η ποινή του προστίμου ίσου με τις αποδοχές ενός μηνός.

Ένοχος κρίθηκε από το **Πειθαρχικό Συμβούλιο του Ι.Σ.Α.** ιατρός για τη σύνταξη έγγραφης εκτίμησης όσον αφορά την ψυχική υγεία ασθενούς με βάση στοιχεία, όπως περιγραφές αιτούντος, πιστοποιητικό νοσοκομείου, έγκληση πατέρα αιτούντος, αγωγή αιτούντος κατά ασθενούς, αλλά χωρίς να επιδιώξει προσωπική επικοινωνία με τον ασθενή (απόφαση 39/2012). Στον ιατρό επιβλήθηκε στέρηση άσκησης επαγγέλματος για δύο μήνες.

**ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ Ή ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΕΩΝ
ΕΠΙ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΚΡΕΜΟΥΝ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ**

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών συζήτησε το φαινόμενο της συχνής έκδοσης από κάποιους ιατρούς γνωματεύσεων, γνωμοδοτήσεων, ιατρικών εκθέσεων, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων κλπ προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε δικαστικές διενέξεις τρίτων προσώπων για περιστατικά ιατρικής φύσης για τα οποία δεν έχουν προσωπική άποψη.

Με βάση τις διατάξεις, αλλά και το πνεύμα του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005 [ΦΕΚ Α 287] «Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας», - εφεξής Κ.Ι.Δ.), το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών εξέδωσε δεσμευτική για τα μέλη του απόφαση που αφορά στους κανόνες έκδοσης ιατρικών πιστοποιητικών, γνωματεύσεων ή πραγματογνωμοσυνών.

Συνοψίζοντας

- ❑ Ιατρική πράξη
- ❑ Ευθύνη: Αστική- Ποινική- Πειθαρχική, με σοβαρές κάποτε συνέπειες.
- ❑ Προσοχή κάθε ιατρικό πιστοποιητικό ή γνωμάτευση θα πρέπει να:
 - Έχει τον νόμιμο τύπο (σκοπός και λήπτης)
 - Έχει αληθές περιεχόμενο
 - Έχει εκδοθεί εντός του γνωστικού αντικειμένου της ειδικότητάς σας.
 - Ειδικά το Πιστοποιητικό θα πρέπει να έχει εκδοθεί μόνο μετά από εξέταση του ασθενή (ΕΟΠΥΥ).
 - Ιδιαίτερη προσοχή εφόσον προορίζονται για χρήση ενώπιον δημόσιας αρχής ή/και δικαστήριο.

